Lesz-e lakója?

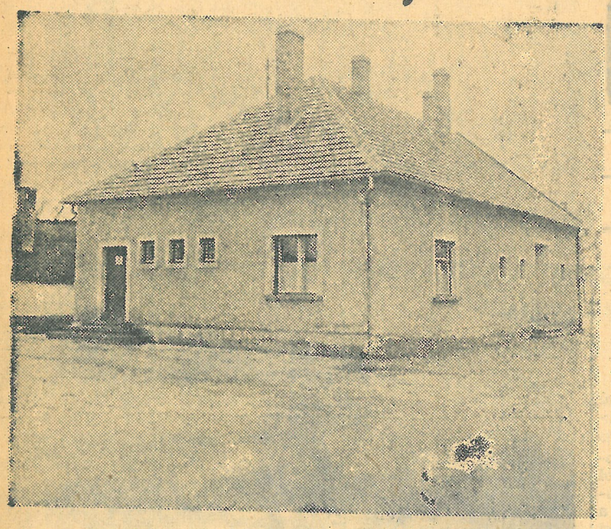

Az orvosi lakást és rendelőt Zalagalsán, 1959-ben kezdték építeni, s tavaly óta lakóra vár. Tudják a zalagalsaiak — ők tudják csak igazán —, hogy nemcsak szép külsejével uralkodik az az új épület, hanem belül is szép, Lakás is, rendelő is volna, csak lakója, orvosa nincs.

— De hát mikor lesz? — találgatják, akik már az alapozásnál is segítettek, hordták a homokot, adogatták a téglát, keverték a maltert. Öregek, fiatalok értettek szót abban, hogy márpedig annak a háznak mindenképpen föl kell épülnie. Így is történt. Az egy akarat gyümölcse — a ház — áll. Sokba került, pénzbe és fáradságba. A zalagalsaiak 327 000 forintot kértek kölcsön az államtól, s meg is kapták. Aztán elkezdtek dolgozni. Társadalmi munkában soha nem látott volt az összefogás. Éppen a termelőszövetkezet szervezését követő időkben volt ez így...

•

Veszprémben, a megyei tanács egészségügyi osztályán jól ismerik és számon is tartják a galsai emberek óhaját.

— Még nyolc ilyen hasonló igényt kell kielégítenünk — mondja dr. Stark Elek elvtárs. — Legindokoltabb a galsaiak kérelme, mert más községeknél előbbre járnak: biztosították a lakást. Érthető, hogy sürgetik az intézkedéseket. A megyei és a járási szervek tárgyaltak is az ukki körzet megosztásáról, Galsának előbb-utóbb körzeti orvosa lesz. Megszervezzük megyénkben a másik hét körzetet is. Egyelőre azonban szembe kell néznünk egynéhány ténnyel...

A felsorolt tények országos egészségügyünk helyzetének jelenére és jövőjére vetnek fényt. Az országos fejlődés részeseiként megyénk egészségügye is rohamosan fejlődik: a területi orvosi ellátás összehasonlíthatatlanul jobb, mint a korábbi években volt. Dr. Stark Elek elmondja, hogy Veszprém megyében 1960 őszén 60 fiatal orvos kezdte meg szakmai gyakorlatát: veszprémi, pápai és keszthelyi kórházainkban dolgoznak. Az orvosszolgálat további jobbátételét azzal is fokozni igyekeznek, hogy a meglevő körzeti orvosi állásokat lehetőleg több éves orvosi gyakorlattal rendelkező orvosokkal töltik be.

Nagyüzemivé váló mezőgazdaságunk erősödésével közegészségügyi intézményeinkre, orvosainkra is több feladat vár. Államunk gondoskodik a megfelelő orvoskáderek képzéséről; egyre több olyan orvosunk lesz, aki a körzeti orvosi vagy üzemorvosi teendőket, szakrendeléseket vállalhatja. 1961 szeptemberében megkezdődnek a létszámfejlesztések: az Egészségügyi Minisztérium engedélyével — a régebbi körzeti állások betöltése után — újabb körzeteket lehet majd szervezni. A galsaiak esetében ez annyit jelent, hogy legkésőbb 1962 elején megosztják majd az ukki körzetet is. Akkor pedig mindenképpen beköltözik az orvos és megnyitja a betegek előtt a várószobát.

És a galsaiak hangulata bizakodó. Nem mondanak le tervükről, s helyes is, hogy annak a valakinek, aki az ő körzeti orvosuk lesz, otthonát tovább csinosítják. Nemsokára a bekerítésével is végeznek. Oda, ahhoz a házhoz, nem nehéz társadalmi munkásokat toborozni, Sőt, mióta az orvosi rendelőt felépítették, egyéb munkákra is több a jelentkező: járdakészítésben, belvízlevezetésben segítik falujukat. Mintha valamenynyien ugyanúgy tudnák, hogy az ez évi községfejlesztési alapból nem telhetett a nagyobb kiadásokra: most mindenekelőtt az államtól kapott kölcsönt akarják visszafizetni. Úgy érzik, még most is az orvosi rendelőért dolgoznak. Sok ebben az igazság. De a galsai emberek kitartóak, amit tesznek — saját érdekükben — előrelátásból teszik.

(Cs. J.)

A drezdai képtár — Sümegen

(Tudósítónktól.)

A napokban nyílt meg Sümegen a múzeumban a Szovjetunió által megmentett drezdai (NDK) műkincsek reprodukcióinak kiállítása. A kiállítást a Sümegi Hazafias Népfront Bizottság rendezte a múzeummal karöltve. Budi Lajos, a Hazafias Népfront járási bizottságának elnöke megnyitója után naponként több százan tekintik meg a kiállítást nagy érdeklődéssel. A látogatók közt vannak egyszerű emberek, termelőszövetkezeti parasztok, fizikai dolgozók, pedagógusok, iskolások stb.

A művészettörténeti tudással nem rendelkező emberek is gyönyörködnek a kiállítás anyagában, amely hűen ábrázolja az életet és a dolgozó embert. Jólesően tapasztalták a látogatók, hogy egy magyar festőművész, Munkácsy Mihály képe is megtalálható az anyagban.

Ezt a jól sikerült reprodukciókiállítást a megyében először Sümegen rendezték meg, és innen indul további útjára.

HOLLÓ MIKLÓS

Régen és ma

Üzemekben, községi tanácsi értekezleteken, államigazgatási hivatalokban, iskolákban és családi otthonokban szinte állandó beszédtéma lett iskolareformtervezetünk.

Józan gondolkodású emberek előtt nem is képezi vita tárgyát az, hogy szükség van-e nálunk, szocialista építésünk jelenlegi szakaszában, iskolareformra, vagy nincs? Csupán makacsságukba burkolódzók mondhatják: miért kell megbolygatni azt, ami eddig jó volt? De talán éppen ezek tiltakoznának a legjobban, ha iskoláink csupán azt és annyit tanítanának, ami százegynéhány évvel ezelőtt a „Hármas Kis Tükör"-ben benne volt.

Volt nekem egy csoportom fent, Nógrádban, aki azt mondta, mikor én a kis nebulók előrehaladásával dicsekedtem: „Jóska öcsém, ki dolgozik akkor, ha a paraszt is sokat tud?"

Miért is mondtam el mindezeket? Mert a pápai múzeum irattára a közelmúltban gazdagodott a homokbödögei iskola exámeni (vizsga) tárgyait feltüntető kézirattos könyvvel. Tartalmazza pedig a feljegyzéseket 1841. évtől 1864-ig bezárólag.

Ha már most a tantárgyanként feltüntetett és tanéven át tanított anyagot vizsgáljuk, elszomorító képet látunk. Lássuk csak! Az 1841. évben Homokbödögén N. Balassa Gábor tanító a IV. osztályban 12 tárgyból, III. osztályban 8 tárgyból, II. osztályban 6 tárgyból, I. osztályban 5 tárgyból írta elő a vizsgaanyagot. (Homokbödögén csak előírták, de mi volt a helyzet ott, ahol vizsga, de még tanítás sem volt?) A negyedik osztály 12 vizsgatantárgy közül öt úgynevezett „a vallás körébe tartozó ismeretanyagot" tartalmazott.

1842-ben már Nagy Lajos oktatta a nebulókat Homokbödögén. Összesen 21 tanítványa volt. Érdekessége, hogy V. osztályos tanulója is lehetett (pedig ekkor még nem alkották meg az 1868. XXXVIII. törvénycikket!) Gondolom, csak kettő, mert az anyakönyvnek számító lapon csupán két 12 „életidejű" gyermeket tüntetett fel. Ennek az V. osztálynak tantervi anyaga nem is lehetett, mert csupán annyit jegyzett fel Nagy Lajos, hogy ... „Az V. osztály tanulta diktálás által a könnyebb imádságokat és az betűk ismeretét." Az aláírás szószerint így áll: „Nagy Lajos tanító alat." (Két súlyos helyesírási hibával!)

Az egymásután következő esztendők semmiféle változást nem hoztak az iskola tantervi anyagában.

A homokbödögei jegyzőkönyv immár múzeumi tárgy lett. A fejlődés messze maga mögött hagyta. Arra jó csupán, hogy rávilágítsunk általa népünk életének arra a szomorú szellemi sötétségére, amely egyet jelentett a rabsággal. És ez a múzeumi tárgy bizonyítja talán azt is, hogy a fejlődés nem állhat meg ma sem, hogy szükséges és kell az iskolareform, amely közelebb viszi gyermekeinket a gyakorlati élethez, a termelő munkához, a gyakorlattal szoros egységet tartó tudományok bőségéhez: a szocialista társadalomhoz.

JÁSZAI JÓZSEF

Kiállításra készül a tapolcai képzőművészeti szakkör

(Tudósítónktól.)

„A munkások, dolgozók legtehetségesebbjei legyenek a művészet hirdetői" — nem valami hivatalos citátum ez: Jakuba János, az egri pedagógiai főiskola Munkácsy-díjas festőművész tanára szokta mondogatni tanítványainak. Egyik tanítványa, a fiatal Zentai Pál, aki nemrég került ki a főiskoláról, s jelenleg a Tapolcai Általános Iskola tanára, nem felejtette el azonban ezeket a szavakat.

Iskolai munkáján kívül tavaly szeptember óta vezeti Zentai Pál a tapolcai képzőművészeti szakkört. Egyszerű, de lelkes emberek a szakkör tagjai. Csak kettőt hadd említsünk közülük. Polczer József MÁV kalauz, aki immár húsz év óta áldozz e hasznos „szenvedélyének", s éppen a legutóbbi két esztendő alatt sokat fejlődött. Bogdán József egyszerű parasztember: nem sajnálja a fáradságot, s a képzőművészet iránti rajongástól fűtve, Balatonedericsről jár be a tapolcai szakköri foglalkozásokra.

A tapolcai szakkör egyelőre természetesen akvarell-technikával dolgozik. Többnyire a Balaton és Uzsa környékére szoktak kijárni tájképeket festeni. Legközelebbi kiállításukat áprilisban tervezik megrendezni.

TÖREKY LÁSZLÓ

Könyvvásárlók

János bácsi, sok jó borok megivója, már-már nyúlna a zsebébe, meg nem is. Pipáját kellene onnan kihúzni, és rágyújtani, és olyan iszonyú füstöt eregetni, hogy az a pávakényes öregedő asszonyság kiszaladjon a könyvesboltból.

— Ilonka? Margitka? Vagy, hogy is hívják magát? — kérdi az asszony a könyveket rakosgató kislányt.

— Irénke vagyok...

— Hát akkor, Irénke! Miért nem válaszol világosan a kérdéseimre?

János bácsi már eddig is prüszkölt a méregtől. És most, hogy Irénke kétségbeesett arcát látja, megint a kifüstöléshez volna kedve. Csakhát ilyen helyen illendőség tiltja az egyszerű füstölést is. Ő pedig kiadósan — mintha kéményből fújnák — szeretne az asszony orra alá pöfékelni. — A gyalázatos! — mondja csak úgy sajátmagának. Aztán olyasmi történik, amitől véleménye már nem igen maradhat meg belső használatra. Sokáig semmiképpen nem maradhat, előbb-utóbb ki kell robbannia. — Hogy szenved a kis Irénke — fűzi tovább gondolatait, és elveresedő homloka, meg halántékán az ér már mutatja, hogy csordultig benne a gerjedelem. Az otthoniak, a szőlészeti szakcsoport dolgozói, ha most itt lennének, egyetlenegy pillantásából kiolvasnák hangulatát. Tudnák, hogy baj lesz. És máris ránganak innen kifelé. Vagy kimondanák, amit most neki kell kimondania. Pedig nem lesz abban köszönet, ha kimondja.

— Engem a Réztábla a kapu alatt, a Mennyország kulcsa, az Elfújta a szél című könyvek érdekelnének — kezdi ismét az asszony.

— Nem szolgálhatok velük — suttogja Irénke, de már csaknem sírva. — Nincsenek meg a mi boltunkban...

— Boltjukra keni a hiányosságot? — kacarászik szemöldökét rezegtetve az asszony. — Persze, el is hihetem, hogy ilyen a maguk boltja! Hanem, csacsikám, én arra is gyanakszom, hogy maga tájékozatlan, nem eléggé művelt kiszolgáló. Egyáltalán: meg tudná mondani, hogy kiknek a műveit keresem? Megtudná nevezni az írókat?

— Ne tessék kínozni — mondja Irénke. — A lényeget már megmondtam. Nincsenek meg ezek a könyvek. Tessék megengedni, hogy másokkal is foglalkozhassam... Csúcsforgalmunk van.

— Udvariatlan!

Mintha ütés érné a lányt, mintha állványokat, könyvek zuhatagát döntené rá ez a szó. Már-már úgy látszik, hogy nem védi meg magát. János bácsi attól fél, hogy megint kimondja: „Ne tessék engem kínozni..." De Irénke egyelőre nem mond semmit. A boltvezetőt és munkatársait hívná tekintetével. Vevőikkel törődnek azok, figyelmüket nem osztathatják meg vele.

— Ön az udvariatlan, a goromba! — tüzesedik át Irénke arca. — Kötekedő és gúnyolódó! Önnek az a fontos, hogy tudok-e valamit Croninról, meg a másik szerzőről? Bevallom, nem sokat. Azt is megmondhatom, hogy más az ízlésem, mások a kedves íróim... Hogy kik? Egyszer talán azt is elmondom. Most önre nem vesztegethetem az időmet.

— Hallatlan!... Hallatlan!... Ez hát a mai fiatalság? Így vág vissza, mert műveletlen!

Becsukódnak a könyvek. Nincs már ember, aki lapozgatna, válogatna. A boltvezető sápadt. Némán, csak tekintetével kérdi: „Mi történt?"

— Idehallgasson, asszonyság! — lép elő János bácsi plafonig füstölő pipával. — Én, meg az a jóravaló gyerek csak el-elhallgattuk magát! Most aztán szót kérek én is!

— Mit akar tőlem? Nem ismerem magát... Csak azt látom, hogy falusi...

— Az — mondja János bácsi és láthatólag igen elégedett, hogy ezekben a pillanatokban nem tilos a dohányzás. — De azt nemigen tapasztalom, hogy maga a javából városi. Ezek itt az igazi városi emberek! — mutat félkörbe. — Tudják, mi a szép viselkedés! Nem azért a semmi könyvért sopánkodnak, azért a...

— Magának az Elfújta, a szél semmi könyv? — visítozik az asszony. — Érthet is egy magafajta ahhoz!

— A magamfajta máshoz ért — csap az öreg a pultra, annyira odadönget, hogy már maga is bánja. — Azt az izét, igaz, nem értem. De a szőlő metszéséhez, a borok erjedéséhez, a növénytermesztéshez ki ért? Ki ért a kertészethez is? No, maga melyikbe tudná beleütni az orrát? Maga olvasson, amit akar, én mezőgazdaságit olvasok. Ha az asszonyság annyira okos, mondaná csak meg nekem, hogy kik írtak az elhanyagolt szőlők rendbehozásáról könyvet? Ugye, nem tudja. Ha az a kislány műveletlen, akkor maga micsoda? Nem okosabb az én elhányt csizmám talpánál... Lyukas, ette volna meg a fene! Reperálhatatlan! Hát csak ne tartóztassa föl itt a tisztességtudó embereket. Vigye el innen, fújja csak el, amit mondott... a szél.

Nem történhetett másként, mint ahogy történt. Az asszony kirepült az ajtón. Az ajtócsattanás után az emberek megint a lapozgatásba, válogatásba merülnek, bár egy-egy elismerő pillantást még odaküldözgetnek János bácsi felé.

A boltvezető sem kíváncsi már. Nem kell találgatnia, kérdezgetnie. A történet gyökerét János bácsi rántotta ki.

— Hanem most már ne tessék dohányozni. Tilos, bácsikám!

— Már ki is nyomtam a lelkét — nevet az öreg, és Irénke elé lép. — Nem hazudtam én az imént. Értem én az én szakmámat, gyerekem! Sok jó borok megivója vagyok, de tanulni is szeretek. Most még egy szőlészeti könyvet szeretnék a többi mellé. Sok van már nekem. Ellátom a csoportomat is, hadd táguljon a fejük. Milyen újakat kaphatnék nálatok?

Irénke szemében fények úszkálnak. Kipirulva fújja a könyvek címét. A szerzők kiugranának örömükben a bőrükből, ha hallhatnák, hogy még keresztnevüket sem véti el. Nem mond Péter helyett Pált.

János bácsi átnyúl a pulton, megszorongatja a lányka kezét:

— Ugye, lelkem, ugye, hogy tudod...

Cserhát József